

Prototyp dostatočne zrelého školáka by mal vyzerat' asi takto:

REČ

Dieťa pripravené na školu by malo mať dostatočnú slovnú zásobu a hovoriť čisto a zrozumiteľne. Malo by poznať: svoje celé meno, adresu, členov rodiny, dni v týždni, ročné obdobia (prípadne aj mesiace v roku), základné farby, geometrické tvary, pomenovať bežné zvieratá, rastliny, časti tela. V čom má veľa detí problémy, je rozvinutá sluchová analýza: budúci školák by mal vedieť povedať, aké písmeno je na začiatku slova, aké na konci, prípadne aj vytlieskať slabiky a hlásky.

SOCIÁLNA ZRELOSŤ

Dieťa zrelé do školy sa nehanbí nadviazať kontakt s inými deťmi alebo dospelými. Vie sa samé prezúť, obliecť, umyť, chodiť na toaletu. Nerobí mu problém ostať chvíľu bez rodiča (niektoré školy to testujú tak, že pri zápisoch deti od rodičov zoberú a nechajú ich samé pracovať v triede). Pri príchode vie pozdraviť, pri stolovaní sa nerozpŕtľuje hraním alebo rozprávaním, vie si po sebe upratať hračky a nemá problém hračky požičať. Vie sa sústrediť na jednu činnosť aspoň 20 minút a vie ju aj dokončiť. Vie rozoznať hru od povinnosti, vie spolupracovať. Dieťa by nemalo mať problémy povedať svoje želania, prípadne starosti, ktoré ho trápia.

JEMNÁ MOTORIKA

Takmer hotový školák by mal vedieť správne držať písacie potreby, napodobiť tvary písma, geometrické tvary, a nakresliť kompletnú postavu človeka (s hlavou, krkom, rukami, nohami, a bruchom). Mal by vedieť kresliť čiary, vlnovky, osmičky. Vyfarbiť obrázky, strihať, modelovať, navliekať korálky.

HRUBÁ MOTORIKA

Dieťa by nemalo mať problém ani s hrubou motorikou: vie skákať (aj na jednej nohe), behať, preliezať, chytať a hádzať loptu, skákať cez švihadlo, robiť kotrmelce.

ORIENTÁCIA

Dieťa pripravené na vstup do školy vie povedať, kde je vpravo, kde vľavo, a kde hore, dole, ponad, popod, cez. Nezablúdi v mieste svojho bydliska, pozná pravú a ľavú ruku. Vie sa orientovať aj v čase (dnes, včera, zajtra, ráno, obed, večer, bude, bolo). Rozozná základné farby a geometrické tvary.

POČÍTANIE

6-ročné dieťa by malo vedieť počítať do desať, poznať číslice od jedna do desať a vedieť ich priradiť k počtu. Rovnako by malo vedieť priradiť počet predmetov k číslu, rozlíšiť ľahké matematické hádanky. Vie rozlišovať čo je viac, čo menej, veľa, málo, trochu.

CHCE SA UČIŤ

V neposlednom rade by sa malo dieťa pripravené na vstup do školy rado učiť: chce vedieť viac, pýta sa rodičov na jednotlivé písmená, zaujíma sa o základné počty. Má v zásobe neustálu paľbu otázok typu: prečo? Rado dostáva nové úlohy a rieši ich, a vydrží ich riešiť až do konca? Potom je na školu pripravené.

Veľa sa v súčasnosti hovorí o odklade školskej dochádzky, najmä v tej súvislosti, že počet detí s odkladom školskej dochádzky stúpa. Odklad školskej dochádzky je veľmi užitočný pre tie deti, ktoré sú chronicky choré a doporučí to odborný lekár. Takisto je odklad školskej dochádzky vhodný pre dieťa, ak má problémy psychického charakteru, prípadne zaostáva. Avšak samotný odklad školskej dochádzky nestačí a nerieši problém dieťaťa.

Je treba aplikovať u týchto detí, ktoré to potrebujú, intervenčný program rozvíjania reči, poznania, tvorivosti, grafomotoriky a prosociálneho správania. Ktorý, ako a kto - doporučí a rozhodne detský psychológ.

Množia sa však počty detí, ktoré majú odklad školskej dochádzky z iných dôvodov, než bolo uvedené. Je napríklad módnym trendom niektorých rodičov „predĺžiť“ deťom detstvo o rok a nechajú ich doma, alebo v materskej škole.

Ďalšiu skupinu rodičov detí, ktorí žiadajú o odklad školskej dochádzky pre svoje deti, je skupina podnikateľov, ktorí napríklad práve rozbiehajú svoj podnik a nemajú práve v tomto školskom roku čas venovať sa každodenne dieťaťu, aby ho vybavili do života, aby sa naučilo systematicky, každý deň pracovať, učiť sa, a tak rásť.

Je dôležité, aby dieťa, ktoré je zrelé a pripravené na školu, ju začalo navštevovať práve vtedy. A to je nevyhnutné, aby posúdil detský psychológ.

Najlepšou cestou, ako u dieťaťa rozvíjať reč a slovnú zásobu, je čítať mu rozprávky (knihy by mali byť ilustrované, aby dieťa mohlo sledovať dej podľa obrázkov). Po prečítaní sa ho jednoduchými otázkami treba spýtať na obsah: Prečo Šípková Ruženka spala sto rokov? Ako ju princ odkliel? Kto ešte vystupoval v rozprávke? Deti treba učiť aj riekanky a básničky – okrem slovnej zásoby im to trénuje aj pamäť.

Ak dieťa nemá čistú výslovnosť, treba navštíviť logopéda: do niekoľkých týždňov až mesiacov by to mohol napraviť. Aj cesta autom sa dá využiť na učenie: hrajte sa s dieťaťom na slová, pýtajte sa ho čo vidí, a slová potom rozoberajte: Aké písmeno je na konci slova? Aké na začiatku? Vytlieskavajte slabiky, neskôr i hlásky (písmená) v slove. Oblúbená je hra, keď má dieťa na posledné písmeno slova vytvoriť nové slovo, ktoré bude posledným písmenom začínať (napríklad AUTO: posledné je o, teda nové slovo môže byť: Okno).

Naše školy sú, žiaľ, zatiaľ stále stavané najmä na memorovaní vedomostí. Preto je dobré, aby mal budúci školáčik čo najlepšie rozvinutú pamäť. Dieťaťu je preto dobré trénovať pamäť a predstavivosť: skladať s ním skladačky, kocky, puzzle, hrať pexeso. Pomôže i jednoduchá hra: na stôl položte 8 až 10 predmetov a nechajte dieťa, nech si ich minútu prezrie a nahlas pomenuje. Potom nech odíde z miestnosti (alebo sa môžu predmety prikryť) a po príchode určí, ktorý predmet tam už nie je.

Trénovať sa môžu aj úlohy na hľadanie rozdielov (päť rozdielov, desať rozdielov). Hoci budete mať po tejto činnosti domácnosť možno ako po bombardovaní, nevzdávajte to.

Pre rozvoj motoriky je veľmi dobré, ak má dieťa možnosť pravidelne strihať, lepiť, či navliekať korálky. Pri tejto činnosti sa môžu trénovať aj počty: Koľko korálok ešte chceš navliecť? Ktorých je viac: modrých alebo červených?

Rovnako tiež možno precvičovať pravo-ľavú orientáciu a farby: nalep tieto modré guľičky na ľavú stranu obrázku, červené daj na pravú.

Ak dieťaťu nie je cudzí počítač, netreba mu zapínať počítačové hry, ale skôr náučné CD, ktoré ho formou hier, príkladov či detektívnych úloh naučí základom písmen či počtov. Aj na slovenskom trhu existujú náučné DVD pre škôlkarov a školákov zamerané na slovenčinu a matematiku. Počítač možno vhodne striedať s vyplňaním pracovných listov pre predškolákov.